

Список бібліографічних посилань

1. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки : Закон України від 9 січня 2007 р. № 537-V. *Офіційний вісник України* від 12.02.2007 р., № 8, ст. 273.
2. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування : Указ Президента України від 7 лютого 2008 р. 109/2008. *Офіційний вісник України* від 18.02.2008 р., № 10, ст. 239.
3. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. *Офіційний вісник України* від 06.10.2017 р., № 78, ст. 2402.
4. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки : Указ Президента України від 27 вересня 2021 р. № 487/2021. *Офіційний вісник України* від 12.10.2021 р., № 79, ст. 4994.
5. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р. *Офіційний вісник України* від 21.06.2013 р., № 44, ст. 1581.
6. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 29.10.2022)

Одержано 30.10.2022

УДК 342.951 351.82

Юлія Миколаївна КРЕТ,

аспірантка кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Державний суверенітет України безпека та правопорядок, особливо в умовах воєнного стану країни, залежать від прав та обов'язків військовослужбовців, як захисників вітчизни та громадян України. Закон України "Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" (далі - Закон) [1], встановлює систему соціального та правового захисту військовослужбовців, гарантії сприятливих умов в економічній, політичній та соціальних сферах для реалізації їх прав та обов'язків. Як громадяни України, військовослужбовців користуються правами та свободами що визначені Конституцією України , проте вказаний Закон, враховуючи важливість служби, надає ще і особливі пільги, гарантії та компенсації, які при детальному розгляді потребують правового врегулювання, як сутності поняття "соціальний захист військовослужбовців", так і джерел його реалізації.

Дослідженням проблем соціального захисту населення присвячені праці науковців, проте одностайної думки з приводу, як форм соціального забезпечення населення, так і методів їх фінансування не визначено. В Україні використовується три основні форми соціального захисту: соціальне страхування, соціальне забезпечення та соціальна допомога, які фінансуються, як за рахунок державних фондів, так і недержавних.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування — система, що передбачає матеріальне забезпечення громадян у разі настання страхового випадку (наприклад, досягнення пенсійного віку, непрацездатність, хвороба, тимчасова втрата працездатності, тощо), а також надання соціальних послуг за рахунок Фонду соціального страхування, що формується шляхом сплати обов'язкових страхових внесків юридичними та фізичними особами, недостатність яких потребує пошуку інших джерел

Відповідно до закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" до видів соціального страхування належать наступні: у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві, медичне [2]. Практика реалізації вказаних видів державного соціального страхування свідчить, що впровадження медичного страхування гальмується, а пенсійне страхування та інші види залежать від наявності коштів, яких у зв'язку з дефіцитом бюджетів, як правило не вистачає. Науковці приходять до висновку "досягнення стратегічних та тактичних пріоритетів соціального захисту населення не можливо без розбудови відповідного механізму їхньої реалізації у розрізі трьох складових: правової, організаційної та фінансової підсистем" [3, с. 208]. Отже, соціальний захист військовослужбовців, як громадян, охоплює визначені державою види, проте має своєрідні риси, які разом з недоліками системи соціального захисту, що склалася, ускладнюють досягнення його мети.

Соціальний захист військовослужбовців у зв'язку з своєрідним характером служби, ще і у воєнні часи, відповідно до Закону, повинен забезпечувати: права військовослужбовців по проходженню служби; соціальну та професійну адаптацію після проходження служби (наприклад, працевлаштування); житло; грошове забезпечення, яке включає, посадовий оклад, оклад за військовим званням, щомісячні додаткові види грошового забезпечення; продовольче, речове та інше забезпечення; право на відпустку та відпочинок; право на оплачувану медичну допомогу та охорону здоров'я; на безкоштовну освіту; на безкоштовний проїзд залізничним, повітряним, водним та автомобільним (за винятком таксі) транспортом; пенсійне забезпечення та додаткові грошові допомоги. Перелік прав свідчить про наявність у військових крім загальногромадянських прав ще і особливих. Реалізація вказаних прав залежить від коштів Державного бюджету України. Оскільки інших джерел фінансування Закон не визначає, на практиці, іноді, гальмується їх отримання.

Висновки. Соціальний захист військовослужбовців складається з системи соціальних гарантій, що повинна враховувати систему загальнообов'язкового державного соціального страхування та своєрідну систему соціального захисту військових, що знаходяться в особливо небезпечних умовах. Шляхи удосконалення отримання соціальних благ та послуг залежать від визначення джерел їх фінансування, реформування організаційних умов їх надання (інституціональна складова) та правових підстав їх визначення.

Список бібліографічних посилань

1. Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12. 1991 № № 2011-XII // Відомості Верховної Ради України від 14.04.1992. № 15. ст.. 190 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2011-12>

2. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 № 16/98-ВР // Відомості Верховної Ради України від 05.06.1998. № 23. ст. 121 19 <https://ips.ligazakon.net/document/T991105?an=519>

3. Смірнова І.і., Лихо шва О.Ю., Рак Н.В., Горієва Л.А. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми в Україні // Економічний вісник Донбасу. 2020.№3 (61) с. 205-212 // <http://evd.luguniv.edu.ua/index.php/evd/issue/view/7/7>

Одержано 30.10.2022